

Poslednji dnevi Pompejev

ROMAN

Zrtvenik, ki ga rimski pesniki pogosto imenujejo in ki je posvečen larom, je bila v Pompejih skoro povsod premakljiva žerjavica, in v kakem kotu, kjer je bilo najlagje opaziti, je stal velik lesen zaboj, okrašen in okovan z bronastimi ali železnimi obroči, ki je bil z močnimi sponkami tako pritrjen na kamenit podstavke, da bi ga talari ali roparji zaman skušali odtrgati. Ta skrinja je bila gospodarjeva blagajna; ker pa niso našli v skrinjah take vrste, ki so jih izkopali v Pompejih, nikoli nje denarja, je verjetno, da so jih postavljali bolj iz navade in v okras nego zaradi resnične potrebe in uporabe.

V tej veži ali atriju so sprejemali navadno goste nižje vrste. V odličnih hišah je bil vedno tudi atrijski, to je suženj, ki je bil za vsako potrebo vedno pri rokah in je užival posebno dostojanstvo med svojimi tovariši. Na nasprotni strani vezinega vhoda je bil tablinium, v katerem je bil tlak okrašen z bogato izdelanim mozaiikom, stene pa z izvrstnimi slikami. Tu je bilo navadno videti spomine iz rodbinske zgodovine ali znamenja na kako javno službo gospodarjevo. Na eni strani tega salona, ako ga smemo tako imenovati, je stala navadno jedilnica ali triclinium; na drugi strani pa soba, ki bi jo smeli imenovati kladinca. V njej so bile razpostavljene dragocene in redke znamenitosti vseh vrst. Tod skozi je držal ozek hodnik za sužnje, da so prišli lahko v ozadje poslopja, ne da bi jim bilo treba iti skozi sobe. Vse te sobe so držale na štirioglate ali podolgate stebre, tehniški peristil imenovano. Ako je bilo poslopje majhno, je bilo s tem dvorancem. V tem slučaju so priredili na sredi majhen vrtič, kjer so stali na podstavkih cvetlični lonci, iz stebrišča pa so držale z leve in desne duri v splanice, v še en triclinium ali še eno jedilnico (kajti temu namenu so določili večino po dve dvoranici, eno za zimo in drugo za poletje, ali morebiti eno za navadno potrebo in drugo za svečane prilike), in ako se je bavil gospodar z znanstvenimi, še v kabinet, ki so

ga počaščevali z imenom knjižnice; kajti treba je bilo pač zelo majhnega prostora, kjer so hranili zvitke papirusa, ki so jih smatrali že za izdatno zbirko knjig.

Na koncu peristila je bila navadna kuhinja. Ako je bilo poslopje večje in ni končalo s peristilom, tedaj sredine niso porabili za vrtič, marveč so postavili tja vodomet ali ribnico. Na koncu, tabliniju ravno nasproti, je stala navadno še ena jedilnica s spalnicami na obeh straneh in včasih tudi z zbirko slik ali pinakoteko. Te sobe so bile zopet spojene s prostorom štirioglate ali podolgate oblike, s stebriščem na treh straneh, kakor v peristilu, temu zelo podobnim in le nekoliko bolj podolgaštim. Tu je bil pravi vrtič ali viridarium, okrašen večinoma z vodometom ali s sohami in z najrazličnejšimi cvetlicami in rastlinami. Na koncu je bilo vrtnarjevo stanovanje, a na obeh straneh stebrišča so bile še druge sobe, ako je bila rodbina velika.

Drugo in tretje nadstropje je bilo v Pompejih zelo redko in tudi tedaj le nad majhnim delom pritličja ter je obsegalo stanovanja za sužnje. V tem pogledu so se razločevala od odličnejših poslopij v Rimu, kjer je bila glavna jedilnica (ali coenaculum) v drugem nadstropju. Sobe so bile navadno prav majhne; kajti v tem divnem podnebnju so se zbirali večje množine gostov v peristilu ali v veži ali v vrtiču, in celo slavnostne dvorane, dasi zelo bogate in skrbno okrašene, niso bile posebno obširne. Duhoviti stari Rimljani, ki so sicer ljubili družbo, toda ne preobilne, so namreč obedovali največ do devet oseb skupaj, da jim niso bile velike jedilnice tako potrebne kakor nam. Toda vrsta sob, ki jih je bilo možno pregledati že ob vhodu, je morala delati veličasten vtis. Videlo se je obenem bogato odličeno vežo — tablinium — peristil, in ako se je hiša raztezala še dalje, temu nasproti ležečo slavnostno dvorano in vrtič, kjer je obviselo končno oko na vodometu ali na marmornatem kipu.

Citatelj si je lahko ustvaril zadostno sliko o hišah v Pompejih, katerih slog je v mnogih ozirih naličil grškemu, še več pa rimskemu. Skoro v vsaki hiši pa so podrobnosti različne, splošna oprava pa je povsod enaka. Povsod imamo vežo, tablinium in peristil, ki so med seboj v zvezi. V vseh hišah so stene bogato slikane in predočujejo prednike, kako so znali uživati elegantno življenje. Dvomiti pa moramo o popolni čistosti okusa Pompejancev kar se tiče okrasov. Ljubili so prežive barve in fantastične risarje; čisto so poslikali spodnje dele stebrov zvorde, pustivši ostali del neizpremenjen. Ako je bil vrtič majhen, so poslikali v perspektivi stene, da bi varali oko gledalca, z drevesi, pticami, svečami itd., pač igračkasto posnemanje narave, ki jo je odobraval z nekakim ponosom celo prisrčna pedantarija Plinijeva.

Hiša Glavkova je bila sicer med najmanjšimi, toda tudi med najdovršenejšimi in najboljše okrašenimi zasebnimi poslopji v Pompejih. Še dandanes velja lahko kot vzorec hiše "samca v medenih letih" in vzbudi in obup vseh neozkušenih kopovalcev ljubzenskih slasti.

Po dolgem, ozkem hodniku pride človek v vežo, kjer je na tlaku vpodobljen pes v mozaiku z dobro znanim "cave canem" ali "pozor pred psom". Ob vsaki strani je še precej prostorna izba. Ker notranjščina hiše ni dovolj prostorna, da bi obsegala zadostno število sob za zasebno in javno uporabo, sta bili oni dve izbi oddolženi za sprejemanje takih gostov, katerih po njihovem dostojanstvu ali drugače po njihovem značaju ni kazalo puščati v notranjost stanovanja.

Iz veže stopi človek v atrium, ki je bil, ko so ga prvič razkrili, bogat na slikah, kakršnih bi se, kar se izrazitost tiče, ne mogel sramovati niti sam Rafael. Prenesli so jih v napolski muzej, kjer jih še dandanes občudujejo vsi poznavalci umetnosti. Predočujejo Ahilovo slovo od Btrizide. Koga ne očara jakost in lepota v oblikah in na obličju Ahila in nesmrtno sužnje?

Na eni strani atrija so vodile ozke stopnice k čumnatam za sužnje v gornjem nadstropju. Tam so bile tudi spalnice, dve ali tri; na stenah pa so bile slike o ugrabljenju Evrope, o bitki amazonk itd.

Nato pride človek v tablinium. Z obeh koncev so visele mesto vrat bogate, s tirske škrlatom barvane preproge, ki so bile napolnile privite. Na steni je bil naslikan pesnik, ki čita svojemu prijatelju stihe, na tlaku pa je bil vdolan majhen, prekrasen mozaik, ki je kazal, kako poučuje gledališki ravatelj svoje osobje.

Skozi to dvorano je stopil človek v peristil. Tu se je končala tudi ta hiša, kakor sem že omenil, da so se s tem navadno končavale manjše hiše v Pompejih. Z vseh sedmih stebrov, ki so krasili to dvorišče, so viseli zvitki cvetlic in zelenja. V osredju so bile na podstavkih lepo razvrščene marmornate vaze z najbolj redkimi cvetlicami. Na levi tega vrtiča je bila v zidu dolbina, podobna današnjim znamenjem ob cestah v katoliških krajih. Posvečena je bila penatom in pred njo je stal bronasti trinožnik. Na levi stebrišča sta bili še dve majhni spalnici, na desni pa je bil triklinium, v katerem so bili zdaj gostje zbrani.

Raziskovalci starin v Napolju imenujejo to sobo Ledino.

V krasnem delu sira Williama Gella najde citatelj bakrorezne ljudke Lede, ko izročila soprogu svojega novorojenčka. Iz te lepe sobe je stopil človek na blagodiše vrt. Okrog mize iz citronovega lesa, ki je bila gladko polikana ter z arabeskami vdolana v srebro, so stale tri počivalnice, ki so bile takrat v Pompejih bolj običajne nego napol zaokroženi sedeži, ki so pred kratkim prišli v Rimu do veljave. Na teh bronastih počivalnicah, ki so bile okrašene še z umetnimi deli iz dragocenih kovin, so ležale debele in fino vezene blazine, ki so se elastično udajale.

"Priznat moram," je dejal edil Panza, "da je tvoja hiša, dasi komaj večja od okrova za fibulo, vendarle svoje vrste bisser. Kakor divno nam kaže slovo Ahilovo od Grizide! — kak slog — kakšni glavi — kakšni — hm!"

"Panzova pohvala o takih

predmetih je zares dragocena," je dejal Klodij z resnim obrazom. "Pa tudi slike na njegovih stenah — prav res, da niso nevedne roke Zeuksove!"

"Laskaš se mi, moj Klodij; res se mi laskaš," je dejal edil, ki je bil v vseh Pompejih znan po tem, da je imel najslabše slike; kajti bil je patrijot in je najemal le pompejske umetnike. — "Ti se mi laskaš; toda slike so pa res lepe — da, pri Edepolu! — v barvah kakor v risbi — in one v kuhinji so popolnoma po mojih načrtih."

"Kakšne slike so to?" je dejal Glavk; "v tvoji kuhinji še nisem bil, dasi sem imel že večkrat priliko občudovati izbornost tvojih jedil."

"Predočujejo kuharja, moje-ga Atenca, ki dokazuje svoje vrline na oltarju Veste, zadaj lep gruj, slikan po naravi; ali ni v tem dovolj iznajdljivosti?"

V tem hipu so vstopili sužnji, noseči prvo jed za pričetek

posludine. Med slastnimi smokvami, med svežimi in s snegom posutimi zelišči in jajci so stale kupice izbornega vina, pomešanega nekoliko z medom. Petorici gostov (kajti več jih ni bilo) so podali na to mladi sužnji srebrne umivalnice z dišečo vodo in brisalke s škrlatnim obrokom. Toda edil je potegnil iz žepa svoj robec, ki sicer ni bil iz tako finega platna, a je imel zelo širok rob, in si je brisal roki na način, ki je moral vzbujati posebno pozornost.

"Tvoj robec je pa res lep," je dejal Klodij, "franze so tako široke kakor pas sam."

"Malenkost, moj Klodij, malenkost! Pravijo, da je to naj-novejša moda v Rimu, toda

Glavk se bolje razume na take reči."

"Bodi nam prijazen Bakh!" je dejal Glavk in se spustil v poklonil proti lepi sliki boginje, ki je stala sredi mize, na kateri so stali liri in solinke. Gostje so v znak soglasja pokropili mizo z vinom in s tem po navadi počastili bogove.

Nato so gostje polegali na počivalnice in pojedina se pričela.

"Bodi to moja poslednja želja," je vzkliknil mladi jedil, "lud, ko so odpravili prva jedila, ki so bila pripravljena za vzbujanje teka, in mu je podal suženj do vrha polno picco, — "bodi to moja želja, čaša, ako ni to najboljša vina, kar sem ga kdaj pil v Pompejih!"

Bodite golovi...

Bodite natančni!

Vaša grelna oprema bi morala imeti

sledede pritikline

1. Avtomatični varnostni pilot
2. Avtomatični plinski valve
3. Regulator za pritisk plina
4. Odobren pokrov za odvod skozi dimnik
5. Termostat v stanovanju
6. Kontrola za vročino, če je edinica kotel in
7. American Gas Association odobrenje pritrjeno na grelni opremo.

Zahtevajte vse te stvari. To so vaše zagotovilo za ekonomijo in zadovoljstvo, ki ga lahko in morate pričakovati od plinskega grelnika.

THE EAST OHIO GAS COMPANY

MI BOMO FINANCIRALI ZA VAS

KADAR kupite avto, ledenico, pralnik ali kako drugo hišno potrebščino, si zagotovite Morris Plan ceneno financiranje — z vašim trgovcem ali to banko.

KADAR kupite dom, ga popravljate, prenavljate ali napravljate kako drugo potrebno izboljšavo zunaj ali znotraj — vam nudi naše ceneno financiranje prednosti.

Zglasite se ali pokličite MAin 8100.

MORRIS PLAN BANK

921 Huron Road in podružnice

POSUŽITE SE NAŠEGA TUJEZEMSKEGA URADA
kadar pošljete denar prijateljem in sorodnikom v Evropo

Pokličite KE 5200

DA VAM SČISTIMO FURNEZ SE DANES!

Cistimo furneze, dimnike in dimniške cevi z vacuum čistilcem. Računamo po \$4 in več.

Adams Heating Service

550 EAST 200. ST., VOGAL MONTEREY

Jos. Zele in Sinovi

POGREBNI ZAVOD

Avtomobil in bolniški voz redno in ob vsaki uri na razpolago.

Mi smo vedno pripravljeni z najboljšo postrežbo

6502 ST. CLAIR AVENUE Tel.: ENdicott 0583

COLINWOODSKI URAD: 452 E. 152nd STREET. Tel.: KEmore 3118

Ameriški boksar, Gus Lesnevich, ki ga vidimo na sliki z londonskim policajem, se je podal v London, kjer se je spoprijel z angleškim boksarjem Freddie Mills-om. Gus govori angleško po ameriškem dialektu in zato ima gotovo precej zabave, ko posluša angleškega policaja, ki mu daje zaželenje informacije in ki govori londonsko narčneje ali dialekt.

Spomladanski KONCERT

PEVSKO DRUŠTVO "PLANINA"
v nedeljo 26. maja 1946

ob 7:00 zvečer
V SLOVENSKEM NARODNEM DOMU
5050 Stanley Ave.
Maple Heights

Po koncertu bo ples, igrala bo izvrstna godba
SANDY AND HIS BUDDIES
Sandy and His Buddies

Vstopnina \$1.00

NAZNANILO IN ZAHVALA

V bridki žalosti globoko potrta naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanem prežalostno vest, da je nemila smrt posegla v našo družino in odvzela preljubljenega in nikdar pozabljenega so-pruga in očeta

Frank Udovich

ki je spreviden s svetimi zakramenti po dolgi boleznici zaspal večno spanje dne 17. aprila 1946.

V Ameriki se je nahajal 46 let.

Po opravljenih cerkvenih obredih v cerkvi sv. Vida je bil dne 20. aprila 1946 položen k večnemu počitku na Calvary pokopališče.

Prisrčno lepo se želimo zahvaliti Rev. Francis Baragi za podeljene svete zakramente, za številne obiske v boleznici, za molitve ob krsti pred pogrebom, za spremstvo iz A. Grdina in Sinovi pogrebne kapele v cerkev in opravljeno sveto mašo in cerkvene pogrebne obrede. Ravno tako lepa hvala duhovščini St. Phillips fare, ki so prišli pokojnega pokropiti in molili ob krsti večer pred pogrebom.

Iskreno se želimo zahvaliti vsem, ki so nam bili za prvo pomoč in tolažbo v tem najbolj težkem času in nam kaj dobrega storili na en način ali drug v teh žalostnih dnevih.

Ravno tako lepa hvala vsem, ki so prišli pokojnega pokropiti, vsem, ki so z nami čuli ter se udeležili svete maše in zadnjega sprevoda, posebno se želimo prav lepo zahvaliti bratu pokojnega, ki je prišel iz Milwaukee, Wisconsin, ter se poslovil od pokojnega brata ob krsti in ga spremil do groba.

Prisrčna zahvala naj velja vsem, ki so v zadnji pozdrav pokojnemu okrasili mrtvaški oder s krasnim cvetjem ter vsem, ki so darovali za svete maše, ki se bodo brale za mir in pokoj duše blagopojnega kakor tudi vsem, ki so dali svojo avtomobile na razpolago pri pogrebu.

Nadalje tudi iskrena zahvala vsem za poslane sočalne karte in pisma.

Lepo se zahvaljujemo tudi nosilcem krste, ki so ga spremili do groba in ga položili k večnemu počitku.

Iskreno zahvalo naj sprejme pogrebni zavod Anton Grdina in Sinovi za vso prijazno postrežbo in za lepo urejen pogreb.

Predragi soprog in oče, končalo se je Tvoja zemeljsko trpljenje in moral si nas zapustiti.

V globoki žalosti nad Tvojo izgubo pošiljamo prošnje k Bogu, da Ti podeli večni mir v zaslužnem počitku v svobodni ameriški zemlji in Ti kličemo: na svidenje nad zvezdami!

Zalujoči ostali:

ROSE UDOVICH, sporoga;
FRANK, VICTOR in JOSEPH, sinovi;
DOROTHY, ALICE, ROSE in MARIE, hčere;
MOLLY in ANN, sinahe.
V Milwaukee, Wis., zapuščta tudi zalujočega brata ANTONA UDOVICH.

Cleveland, O., 23. maja 1946.